

Naas - Maas

EUSKALTZAINDIA-Z.—Euskal Akademiak saristatu ditu, berak eraginikako zeingeyagoka eta konkurso-ra agertu diren novelak eta kontu bildumak. Leen taldean 11 novela, jatorrizko edo itzulikatu-en artean, 3 saritu ditu; 1 jatorrizkoa, "*Joanak joan*" izena deramana, 1.000 pezeta-kin: egillea, Juan de Aldamin. Eta 2 itzulikatuak; 2 garren saria, 750 pezetetakoa, "*Bide izkutua*" deritzaiona, Hugo Wast-en "*El camino de las llamas*" erderazko-aren itzulpena: egillea Fr. S. Berasaluze.

Eta 3 garren saria berriz, 500 pezetetakoa "*Aspaldiko Maigret*", Simenon-en "*La dernière enquête de Maigret*" deritzaion novela-ren itzulpenari; egillea, Eusebio Erkiaga jauna. Aipamen berezia izan du J. Antonio Loidi jaunak, bere jatorrizko "*Amabost egun Urgain-en*" deritzaion novelarengatik.

Bigarren saillan 5 kontu bilduma agertu dira konkurso-ra. Leenbiziko saria irabazi du Fr. Felix Bilbao-k, 1.000 pezetetakoa, "*Zuetzako aitita*" izen-buru duen kontu bilduma-rengatik. Bigarren saria, 500 pezetetakoa, Iuliana Azpeitia anderea-rendako izan da, bere "*Eus-kerera maite maite, zabiltz nigaz beti*", izena duen bilduma osotu due-lakotz. Aipamen berezi bat, Manuel Ziarsolo jaunak presentatu duen bilduma-rendako.

Euskaltzaindiak, bere ixil-aldi luzea autsirik, beyalako bere aldiz-kari EUSKERA birr-argitarazi du. Leenbiziko numeroa poliki dator eta ara zer dakarren bere 47 orrialdeetan; A. Villasante euskaltzainiak argitara ematen du Indize luze eta mamitsu bat; joan zen aldi-an

EUSKERA numeroetan agerturikako erabaki, lan eta irakurgai guztien erreskada eta aurki-bideak, tomoaren, orrialdearen eta egillearen izenekin. Lan neketsua, eta bide batez baitaezpadakoa.

Gero ortographiaz; *-h-* eta *-rr-* izkiak usatzeko artu direan zenbait erabaki, gure azkeneko EGAN hunetan yadanik aipatu zirenak.

Ondotik, zenbait euskaltzain hildakoen nekrologiak dakarzki, Azkue aaztu ezifiarekin asirik, eta Zamarripa, Campion, Urkijo, Gerra, Lacombe, A. Olabide, Eguskitza, Intzagarai, eta Saintpierre apezpiku jaunekin jarraikiz (zer lerroalde hitsa eta oroitgorria!), bakotxa bere artikulo bereziakin, euskaraz.

Azkenik aipatzen ditu orai Urkijo Mintegia-ren babesean Gipuzkoa-Aldundegiko Liburutegian egiten direan solas eta itzaldiak, illabete bakoitzaren azken ostegunean. Leenbizian, Euskal-tzaindiaren itzalean asi ziran itzaldi horiek, A. Irigarai euskaltzain jaunak eratuak eta moldatuak orai bi urte; eta beti zaletasun berakin entzuten direnak, eta jarraikitzen direnak.

EUSKERA aldizkari-aren urrengo numeroetan argitara gogo dira Azkue-ren Iztegi aundian egilleak berak oharpendu zituen ainbeste eraskin eta emendio. Orrialde asko beharko dira bildutako itz eta esakerak kokatzeko, eta aldizkaria duketenek osotuko aal dute Iztegiaren zati luze bat. EUSKERA artu nai dutenek zuzendu bere eskeak (Diputazionera) Euskaltzaindiaren buruzagi jaunari.

URKIJO Mintegian, Diputazionean, segitzen dute euskera ikasteko abiatu klaseak. Bi maillatakoak dira; leendabiziko mailla, euskara tutik eztakiten-endako, eta 2-garrenekoa, zertxobait dakitenentzat berriz. Azken hunetan euskal-Literatur irakur-aldiak ere egiten diralarik. M. Bidegain anderereñoa da klase hoken Irakaslea, eta bide erreza eta praktikoa segitzen du; euskerazko itzak eta esan laburrak, batetik bestera, eta bein eta berriz esan arazten die leen maillako ikasleei; gramatikaz ezinbestean bakarrik baliatuz.

Au da ta bide bakarra euskaraz mintzazen eta irakurtzen irakasteko. Gauza bat da beribil bat ondo erabiltzea, eta bestea haren erraiak yakitea tiletez tilet, eta zati guztiak abarrikatuak daudezinean, ondo, zeatz eta zuzenki elkarganatzten jakitea. Bestela bearko litake, euskeraren zurajea eta biurguneak ikasi naiko luketenentzat. Baiñan hau beste jakituria da.

Urkijo MINTEGIAK eginarazten dituen Solas eta itzaldiek segitzen dute illabete guztietako azken ostegunetan, Diputazioneko Liburutegiaretoan, jendea bilduz asierako jarraikitasun berarekin, eta laudorioak egitentuztela entzuleek, itzlariek derabiltzaten gaiaz, eta berdin euskera garbi eta ulert-errexera rengatik.

Itzaldi guztiak argitara gogo dira EGAN hunetan, egungoan La-

bayen jauna-ren-arekin egiten dugun bezala; batzu yadanik argitaratuak dagozi. Solasaldi hok asiak ziren orai bi urte beteak, A. Villasante-ren itzaldi-akin, Ioanes d'Etxeberri idazlariaz, 1953 gn. urteko martxoaren 26-an. Beraz badute iraupen. Gero illabetez illa bete, udamine-ko illabeteak kenduz, egin dute: L. Mitxelena j.-k. Oihenart-ez. A. Irigaray j. Axularr-ez. J. M. Lojendio j. Mogel-ez. A. Arrue j. Agirre Asteasu-koaz. Dionisio Azkue j. Bilintx-ez. A. Onaindia mintzatu zitzaigun Fr. B. Santateresa-z. A. Zugasti j. Iturriaga-z (bi aldiz). J. Jose Beloki j. Detxepare-z. J. Gorostiaga j. "Aintzineko gudu kantak". A. S. Mitxelena, Arte-az. J. Etxaide j. "Euskeraren berri laburrak". A. Arrue berriz, Gerriko idazlariaz. J. Elozegi j. "Euskal idazlariak irakurtzen". M. Lekuona j. Gramatika-z (bi aldiz). A. Villasante, Añibarro-z, eta j. Garmendia j. "Euskalidazlariak" gaiari buruz; denetara egiten dute 18 itzaldi.

Seminario URKIJJO orrek berak eraldu ta, izan dira toki berean ibeltzan, iru itzaldi aipagarri; A. Omaetxebarria mintzatu zen *La perspectiva histórica en el estudio de la lengua vasca* gaia artuz. Argi ta garbi mintzatu zitzaigun izkuntzek bere bizitza luzean dituzten aldakuntzetaz eta aldakuntza oken bide eta legeetaz, erdara eta euskaratikako exempluak azalduz. Ikasikizun beharrez koak Linguistika-ko ok, gure mintzairaren erroak ikertu najan dabillanentzat ere.

Bere jakituri edatua erakutsi zigun Omaetxebarriak, azalpen gozotan bilakatuz jakintza idor horiek; eta apalki eskatzen aldika, entzuleei beren iritzeak, egiazko jakintsun bateri dohakon gisan, ampuruskeri mikorik ere gabe.

SEMINARIO beraren izena present egongo da Salamanca-n, Apirilaren 11-12-13 eta 14 garretetan bilduko dan *Congreso internacional de Onomástica* horretan. Ospe andiko batzarre horretan agertzen dute beren lanak, Urkijo-Mintegi-ko lankide batek baiño geyagok. Iru lan bederik (Toki eta persona-euskal-izenetaz) irakurriko dira. Mundu guztiko jakintsunak bilduko dira hor eta euskera-rekilako langi-leek ez dute uts egingo.

DESTINO aldizkari-koentzat. Barcelona-ko aldizkari ernearen 914 numeroan, auxe irakurri genuen "Le interesa saber" deritzaion xokoan.

"Eztakit zeintzuk direan gazteenak", sencilla (?) frase vasca que traducida al español dice así: "En tu casa he visto más ciruelas que avellanas".

Jakin gabetasuna ote? Edo aldizkaria-ren izkiribatzailetaz yostazteko erantzun ote zuen norbait horrek?

Euskaldunetan irakurle jarraikiak dituen ezkerpztik DESTINO aldizkariak, nai diegu adiarazi horren buruzagiei *sencilla frase vasca* horrek (zuzen idatzia bestalde) esan nai duela: NO SE CUALES SON LAS MAS JOVENES (6 los).

Erromatarren aldiko it-obi bat Funes-en. Nekazari batek bere landan aitzur lanean ari zelarik jo du arri lauso andi bat; eta jakitunek ikuskatu ondoren diote Erroma denborako hilarri bat dela. Barrean bi kaskezur eta beste ezur purruxka erraustu batzu kausitu dute; bai ta eraztun erdoildu bat eta usai-on untzixka fiñ bat ere.

Instituto Principe de Viana-koek arta artu dute hortan eta lanean asiko ei dira, berek dakiten bezala, lurpean ditezken erreštu zaar baliotsu-en ikertzen. Eta zaarrieri-etaz ari garela, noiz asiko dira Principe de Viana-koak erri horren inguruan eta Nafarroa-ko bestetan, lurpean edo lur azalean ikertzen edo biltzen Erroma baiñi aunitz aintzinago-tik dagon pitxi ehortzi baten errestoak? Nafar askoren aotan oraiño bizirik dirauen mintzaira-ren ondarrak?

HANS CHRISTIAN ANDERSEN. Mundu guztian famatu kontulari hunen 150 garreneko sortze urte-burua ospatzen da aurten. *Odensea*-n jaio zen, *Dinamarca*-n, oskigille edo zapatagin errumes baten semea; bizitu zen leenik gabezia eta nekeetan; baiñan aurrentzat idatziriko kontu eta ipuin xoragarrieri esker edatu zen berehala haren omena; bai eta errege familiakoen adiskidantza erdietsi idazlari aundiak. Bihotz andiko eta adimen argiko gizon eredu hunek, begi amultsuak erakusten ditu pintoreek egion zioten idurian, bai eta ezpain emeak eta fiñak; aitorenseme egiazko baten aorpegia, zifnez.

LIBURUAK. Franzia-ko estadistika batean irakurtzen dugu, joan den urtean 12.179 liburu argitaratu direla erresuma horretan; horietarik 300 urbil, frantsesa ez diren beste izkuntzetan; inglesa (geyena), alemana, malgache, ukrania, euskera, etc.

Eta 1.159 liburu berriz, beste izkuntzetatik frantsesera itzulikatua: hoketan ere geyena inglesetik, 820; espainoetik itzulikatua 32 dira. Amabi milla guzti horietatik, Literatur gaiaz 3.364 izan dira.

Franzia-ren aldean Inglaterran argitaratu dira epe berean 19.188 liburu.

Apat-Etxebarne